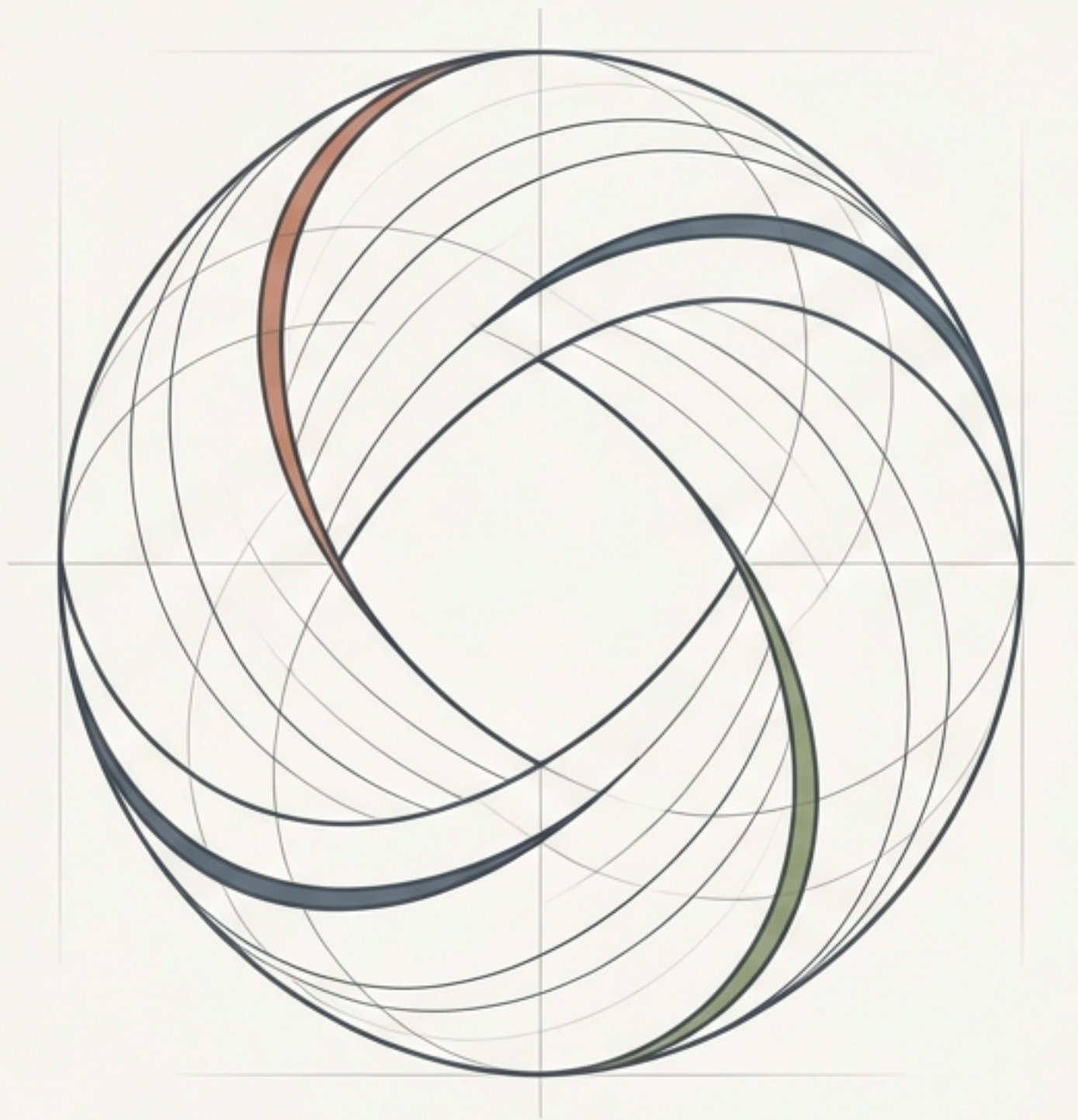

ระบบบัญชีที่แข็งแกร่ง สร้างขึ้นจากการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ

สถาปัตยกรรมของความน่าเชื่อถือและความสำเร็จขององค์กร

นิยามของการควบคุมภายใน: ไม่ใช่แค่กฎ แต่คือ ‘กระบวนการ’

การควบคุมภายใน คือ กระบวนการ
วิธีการ และมาตรการต่างๆ ที่กำหนด
ขึ้นให้คนทุกระดับในองค์กรปฏิบัติ
เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าจะบรรลุ
วัตถุประสงค์ที่สำคัญขององค์กร

เป้าหมายหลัก 3 ประการของการควบคุมภายใน

การดำเนินงาน (Operations)

ประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างราบรื่น ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

การรายงาน (Reporting)

ความน่าเชื่อถือทางการเงิน

เพื่อให้มั่นใจได้ว่ารายงานทางการเงินมีความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การปฏิบัติตาม (Compliance)

การปฏิบัติตามกฎหมาย

เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

สถาปัตยกรรมของการควบคุม: 5 องค์ประกอบสำคัญ

องค์ประกอบเหล่านี้ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างระบบการควบคุมภายในที่สมบูรณ์

องค์ประกอบที่ 1: รากฐาน - สภาพแวดล้อมของการควบคุม

‘นี่คือองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด’
มีอิทธิพลโดยตรงต่อบรรยากาศการควบคุม
ทั้งหมดและเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของอีก
4 องค์ประกอบที่เหลือ

สภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งผู้บริหารให้ความสำคัญ
และบุคลากรมีจิตสำนึกที่ดี จะส่งผล
ให้องค์ประกอบอื่น ๆ ดำเนินการได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

ปัจจัยสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมของการควบคุม (ส่วนที่ 1)

ความซื่อสัตย์และจริยธรรม (Integrity and Ethical Values)

ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่าง กำหนดนโยบายและบทลงโทษที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์

ความรู้และความสามารถ (Commitment to Competence)

กำหนดคุณสมบัติและจัดจ้างพนักงานที่มีความรู้ความสามารถตรงตามหน้าที่และความรับผิดชอบ

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ (Board and Audit Committee Participation)

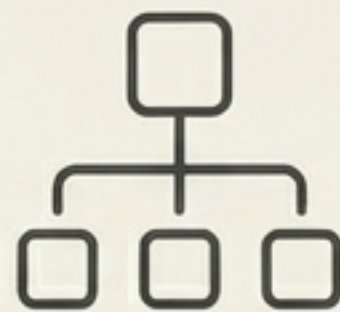
คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่กำกับดูแล ติดตาม และสอบทานการทำงานของฝ่ายจัดการ เพื่อสร้างบรรยากาศการควบคุมที่ดี

ปัจจัยสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมของการควบคุม (ส่วนที่ 2)

ปรัชญาและลักษณะการทำงานของผู้บริหาร (Management Philosophy and Operating Style)

สไตล์การบริหาร (เช่น รวมศูนย์ vs กระจายอำนาจ) มีผลโดยตรงต่อรูปแบบของระบบควบคุม

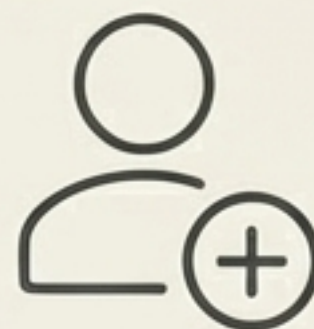
การจัดโครงสร้างองค์กร (Organizational Structure)

การแบ่งสายงานและความรับผิดชอบที่ชัดเจน (เช่น แบ่งตามส่วนงาน, หน้าที่, หรือแบบผสม) ช่วยให้การควบคุมมีประสิทธิภาพ

การมอบหมายอำนาจและหน้าที่ (Assignment of Authority)

การกำหนดขอบเขตอำนาจและความรับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อน

นโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Policies)

กระบวนการตั้งแต่การคัดเลือก, ประเมินผล, จนถึงการพัฒนาพนักงาน เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ

องค์ประกอบที่ 2: เสาหลัก -การประเมินความเสี่ยง

ทุกองค์กรต้องเผชิญกับความเสี่ยงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การประเมินความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อหาทางป้องกันหรือปรับเปลี่ยนมาตรการควบคุมให้เหมาะสม

คือกระบวนการทำความเข้าใจ ระบุ และวิเคราะห์ความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

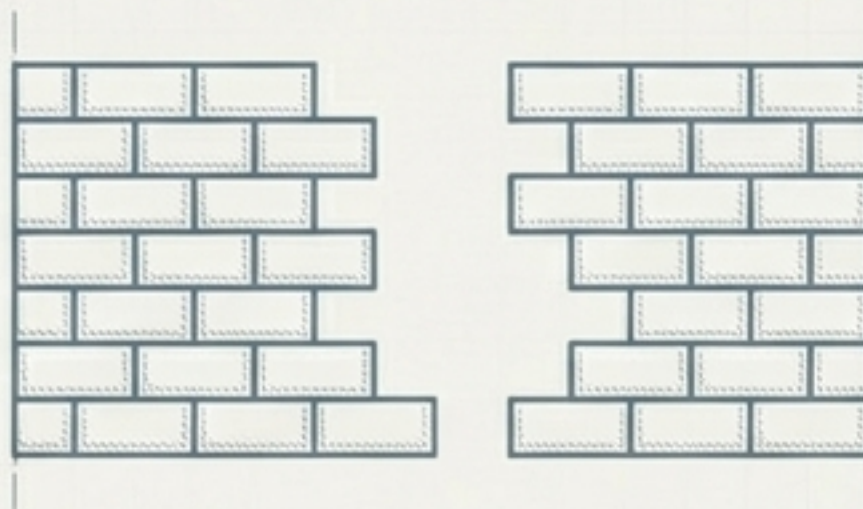
ความเสี่ยง 3 ลักษณะที่องค์กรต้องเผชิญ

ความเสี่ยงตามลักษณะธุรกิจ (Inherent Risk)

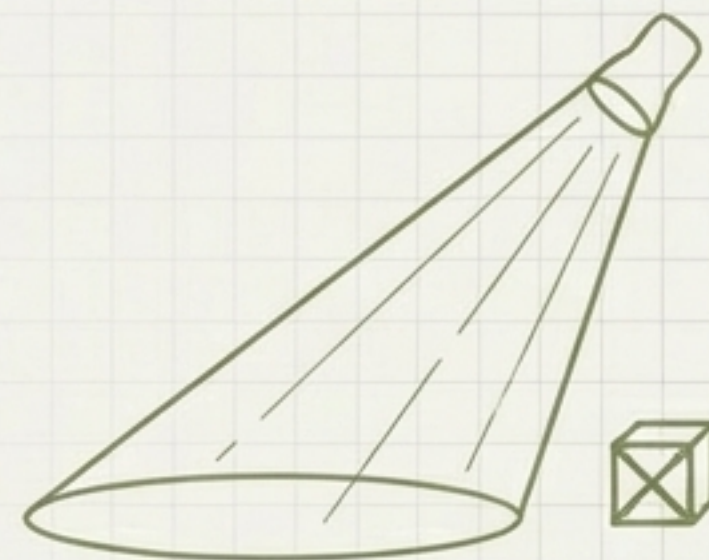
ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นตามปกติ
ของธุรกิจนั้นๆ เช่น ธุรกิจขาย
ผ่อนชำระมีความเสี่ยงเกิด
หนี้สูญ

ความเสี่ยงจากการควบคุมภายใน (Control Risk)

ความเสี่ยงที่เกิดจากระบบควบคุม
มีข้อบกพร่องหรือไม่รัดกุม
หรือบุคลากรละเลยไม่ปฏิบัติตาม
เช่น ไม่ทำใบเบิกสินค้าทุกครั้ง
ทำให้สินค้าอาจสูญหาย

ความเสี่ยงจากการตรวจสอบ (Detection Risk)

ความเสี่ยงที่เกิดจากการตร-
รองสอบแล้วไม่พบข้อผิดพลาด
อาจเกิดจากการสุ่มตัวอย่าง
หรือผู้ตรวจสอบไม่เป็นอิสระ

กระบวนการประเมินความเสี่ยง 3 ขั้นตอน

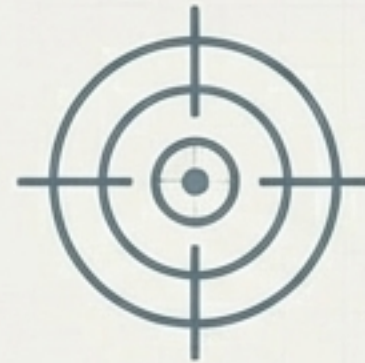
1

**ทำความเข้าใจธุรกิจ
และรวบรวมข้อมูล**

ศึกษานโยบาย โครงสร้างองค์กร
สถานะเศรษฐกิจ งบการเงิน
และรายงานต่างๆ ทั้งในระดับ
องค์กรและระดับกิจกรรม

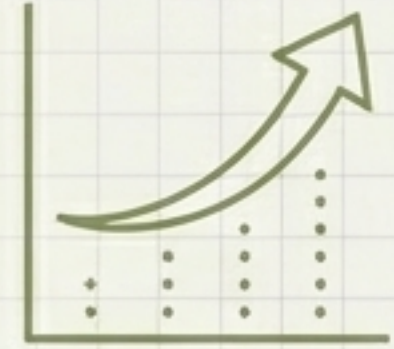
2

ระบุปัจจัยเสี่ยง

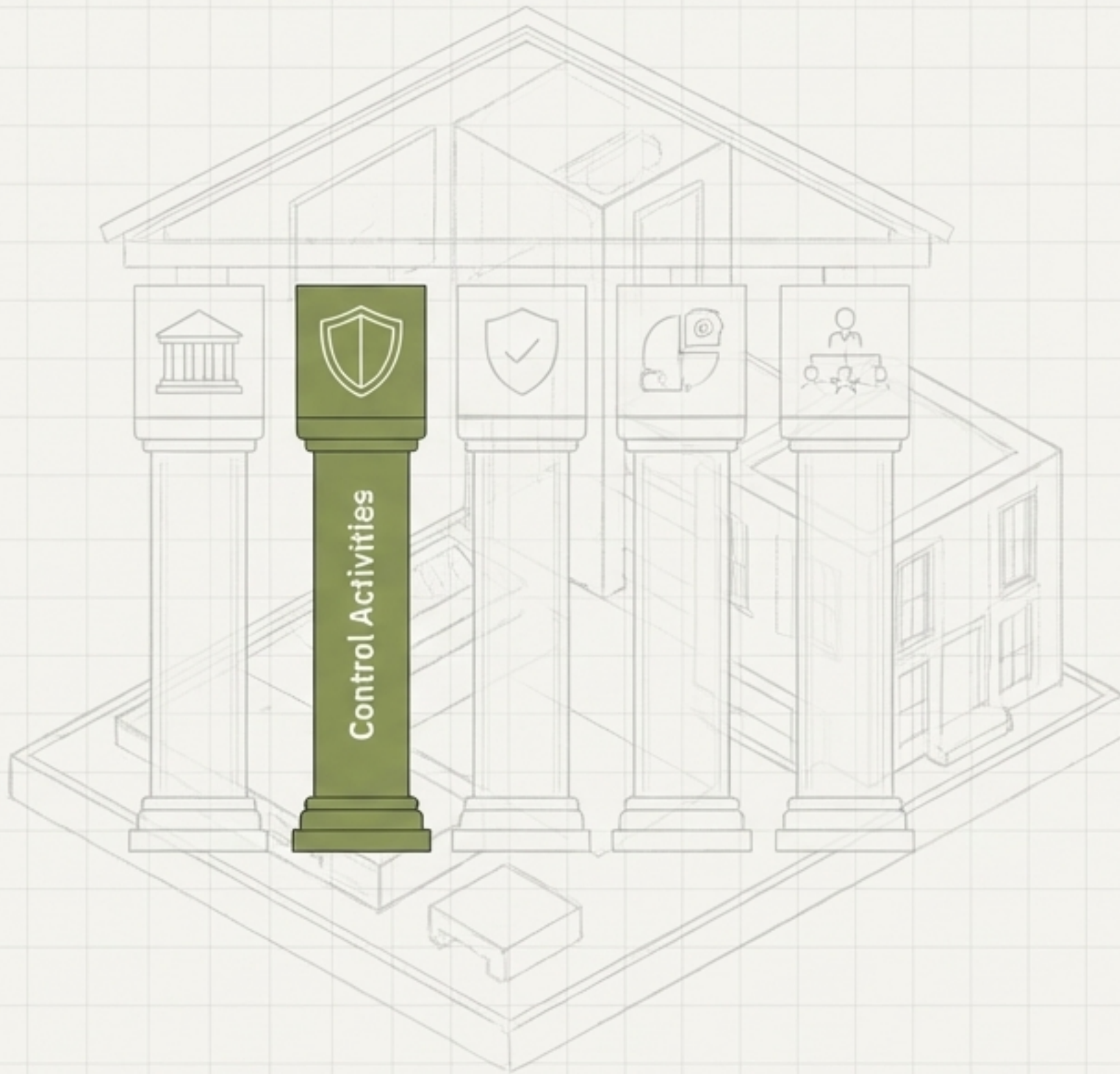
ระบุความเสี่ยงจากปัจจัยทั้ง
ภายในและภายนอก
และจัดลำดับความสำคัญ
ของกิจกรรมที่เสี่ยงสูง

3

วิเคราะห์ผลกระทบ

ประเมินผลกระทบโดยพิจารณา
จากคามมีสาระสำคัญ
(Materiality) และความถี่
(Frequency) เพื่อกำหนด
แนวทางการบริหารความเสี่ยง

องค์ประกอบที่ 3: เสาหลัก - กิจกรรมการควบคุม

เมื่อประเมินและทราบถึงความเสี่ยงแล้ว
ขั้นตอนต่อไปคือการกำหนด 'วิธีการ'
เพื่อป้องกันและจัดการความเสี่ยงเหล่านั้น

กิจกรรมการควบคุม คือ นโยบายและวิธีการต่างๆ
ที่ผู้บริหารกำหนดขึ้นเพื่อจัดการกับความเสี่ยง โดย
เฉพาะความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงและมีสาระสำคัญ

วิธีการควบคุมแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบหลัก:

1. การควบคุมแบบป้องกัน (Preventive Controls)
2. การควบคุมแบบตรวจสอบ (Detective Controls)
3. การควบคุมแบบแก้ไข (Corrective Controls)

รูปแบบของกิจกรรมการควบคุม: ป้องกัน ตรวจสอบ และแก้ไข

การควบคุมแบบป้องกัน (Preventive Controls)

เป้าหมาย: ป้องกันไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดเกิดขึ้น

การแบ่งแยกหน้าที่, การกำหนดให้มีการอนุมัติ, การใช้เอกสารที่มีเลขที่เรียงลำดับล่วงหน้า

การควบคุมแบบตรวจสอบ (Detective Controls)

เป้าหมาย: ค้นหาข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นแล้ว

การสอบทาน, การตรวจเอกสาร, การยืนยันยอด, การเปรียบเทียบรายงาน

การควบคุมแบบแก้ไข (Corrective Controls)

เป้าหมาย: แก้ไขข้อผิดพลาดที่ตรวจพบและปรับปรุงระบบ

การปรับปรุงยอดสินค้าคงคลังที่ไม่ตรง และการกำหนดให้ต้องทำใบเบิกสินค้าทุกครั้งเพื่อแก้ปัญหาล่าช้า

องค์ประกอบที่ 4 และ 5: การสื่อสารและการติดตามผล

สารสนเทศและการสื่อสาร หัวใจของการควบคุม

ต้องมีระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ
เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันเวลา และเข้าถึงได้
ทั้งจากภายในและภายนอก การสื่อสารที่ดี (แบบ 2 ทาง)
ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน

การติดตามและประเมินผล การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คือกระบวนการติดตามและประเมินผล
การดำเนินงานตามระบบควบคุมที่วางไว้
เพื่อดูว่ามีประสิทธิผลหรือไม่ และมีส่วนใดที่
ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

การประยุกต์ใช้: สถาปัตยกรรมควบคุมในงานบัญชีและการเงิน

หลักการควบคุมภายในทั้ง 5 องค์ประกอบ สามารถนำมาประยุกต์ใช้โดยตรงเพื่อป้องกันทรัพย์สินและสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงิน

	สภาพแวดล้อม → การจัดโครงสร้างองค์กรฝ่ายบัญชีที่ชัดเจน, การกำหนดหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร
	การประเมินความเสี่ยง → การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับสินค้าคงเหลืออย่างสม่ำเสมอ (เสี่ยงต่อการทุจริต, สูญหาย)
	กิจกรรมการควบคุม → กำหนดให้มีการตรวจสอบและอนุมัติการเบิกจ่ายสินค้าคงเหลือ
	สารสนเทศและการสื่อสาร → การบันทึกข้อมูลบัญชีจากหลักฐานทางการเงินอย่างครบถ้วนและจัดทำรายงาน
	การติดตามและประเมินผล → การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามระบบที่กำหนดไว้ เพื่อหาข้อมูลในการปรับปรุง

บทสรุป: การควบคุมภายในคือการออกแบบอย่างสมดุล

ระบบบัญชีและการเงินที่เชื่อถือได้ ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เกิดจากการออกแบบระบบการควบคุมภายในที่แข็งแกร่งและครบถ้วนทั้ง 5 องค์ประกอบ

หัวใจสำคัญคือการกำหนดการควบคุมให้ 'เหมาะสมกับระดับความเสี่ยง' และ 'คำนึงถึงต้นทุนและประโยชน์ที่ได้รับ' เสมอ